

Věcná STRÁŽ

1512-1
Sazec Václav
Lukavec 40
p. Lovosice

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník VI. — Číslo 46—47

V Žatci dne 14. prosince 1951

Cena 3 Kčs

Pokračujeme ve shromažďování materiálu pro naše museum

Jistě si většina našich čtenářů vzpomíná na výzvu k akci popisu českovołyňských osad, jež podnítila k sepsání a uveřejnění rady statí, obírajících se jednotlivými vesnicemi a osudy jejich obyvatel. Výsledek tohoto soupisu je uspokojivý, neboť vyznačíme-li si rozložení popsaných osad, vidíme, že nám téměř ze všech hlavních částí naší bývalé sídelní oblasti na Volyni došly popisy, jež jsou pro tyto okrsky typické. Obraz, sestavený z těchto ličení, je pro první úsek národně historického studia bývalé české Volyně zatím postačující.

Druhou fází národnovědného soupisu je sběr dokladů nejrůznějšího druhu, jež má být jádrem projektovaného muzea v Žatci. Psali jsme na tomto místě již dvakrát o významu tohoto našeho úsilí. V posledním srpnovém čísle Věrné stráže jsme podali přehled sedmi hlavních druhů musejních předmětů, jakož i stručný návod na popis těch památek, které z jakýchkoliv důvodů nebude moct našemu muzeu svěřit. Na konci onoho článku jsme vás prosili, abyste se jej vystříhlí a to zvláště v případě, že nemáte právě dosti času párat po truhách, skříních a zásuvkách, abyste mohli aspoň nějakou drobnost připomínající někdejší život na Volyni, ať již vás, nebo vašich rodiče, anebo jejich rodiče.

Odezva na naši „musejní akci“ byla poměrně malá. Vyvětlujeme si to hlavně tím, že oba články vyšly v době, kdy velkou většinu našich čtenářů zaměstnávala práce na poli. Večer přicházeli unaveni a tak nebylo ani pomyslné na „revisor“ uložených věci (někdy uschovaných velmi důkladně). Vracíme se proto k dané otázce, abychom vám připomenuli, že je třeba se na vše dívat jako na krajanskou potinost. Je to opět otázkou cti „Volynáků“, aby věnováním nebo zapůjčením památky přispěli k budování musejního střediska volyn-

ských Čechů. A znova vám kladené na srdce, že jde o památky v nejširším smyslu, že jde o věškeré věci, jež připomínají tamější naše kulturní, národní a hospodářské prostředí. Je to v podstatě vše, co jsme nenašli zde, ve vlasti, nebo se čím jsme se zde sice setkali, ale ve zcela jiné formě. Ukázali jsme vám na příkladech, co vše musejní a vědečtí odborníci dovedou vyčíst ze zcela všední drobnosti. Je to třeba jen malá odchyika ve štihu šatů nebo obuvi, nebo v některé zvyklosti, nebo i jen v úslovi. A tak mnohdy by stačilo od vás pár slov, nebo jednoduchý náčrtek a znamenalo by to přínos, který můžeme rovněž, o němž můžeme pořídit zvětšené náčrty, provázet je pro srovnání ukázkami odjinud a pod. Tak by mohl v několika měsících vyrůst výstavní materiál, který by vzbudil zájem nejširší veřejnosti a spinil tak nejlépe svůj účel.

Nebudeme vám opakovat výčet předmětů, které by v našem případě pro musejní sbírky mohly připadat v úvahu, ale zmínime se jen o hlavních, abychom vám je připomněli. Zcela jistě naleznete aspoň drobné oznoby šatů, které nemají zcela český ráz a kde se jeví vliv ukrajinský nebo polský. Zvláště by nás zajímaly kombinace barev a vzorů. A není také vyloučeno, že se někde zachovaly formy, které v posledních 80 letech v původních domovech zanikly, nebo upadly v zapomenutí. Ty by ovšem byly zcela mimořádným obohacením našich fondů. Také z oborů prací řezbářských je možno počítat se značnou pravděpodobností, že se leckde nějaká zvláštnost zachovala (formy na máslo, perník, oplatky, snad i náradí a figurky atd.). Z drobných prací kovových se jistě ve většině najdou drobné lidové šperky, provedené zcela jinak, nežli zde. A zvláště zde musíme připomenout, že nás zajímají i věci vcel-

ku nevкусné, které se vám i jiným lidem dnes již snad nelibí.

Pro vědecké poznání nehraje „pěkné“ a „nepěkné“ tak velkou roli. Velmi často to bývají právě předměty neladně zdobené nebo neharmonických tvarů, které nám mnohdy napovídají. Posléze počítáme s keramikou a plastikou. Hrnečky, džbánečky, talíře, třeba poškozené, prasklé a nepoužitelné, to vše může být dokladem zvláštního kulturního koloritu na polsko-ukrajinském rozmezí. A znova vám klademe na srdce, abyste nás nedbývali poukazem, že „je to přece docela obyčejné“, aniz byste si všimli, zda totéž vidíte u obyvatelstva ostatního, sídlicho zde v Čechách nepřetržitě, případně se ho dotázali (nejlépe učitele nebo někoho, o němž můžete soudit, že má o těchto věcech širší rozhled).

V dalších odstavcích se vám chceme ještě zmínit o popisu předmětů, u nichž pro velké rozměry, případně pro dosud trvající praktické uplatňování nebo naopak seslost, nelze počítat s předáním. Všimněme si tentokrát obleku. Snad jsme posledně dosti nevyzvedli, že nám nejde o to, co se nazývá „národním krojem“. Víme, že je velmi nepravidelné, že by se byl sváteční národní krov na české Volyni někde udržel. Máme však na mysli lidový krov pracovní, tedy oblečení pro všední den. Nepochybujeme, že jistě odlišnosti existovaly. Snad to bylo dánno z části podmínkami přírodními (blato, sníh), ale hlavně podmínkami materiálovými, že totiž jiné látky nebyly na trhu nebo jinde ke koupi.

Snad se někde udržela i domácí výroba textilií (předení a tkání). Jakákoliv zpráva o domácích látkách by byla pro nás rovněž velmi cenná. Napište nám také pojmenování látek, pokud jsou odlišná od zdejších.

Víme ze zkušenosti, že se zpravidla mění jen jednotlivé součásti

oděvu a že při tom ovšem velmi rozhoduje účel, kterému slouží, zda je na př. jen k zvláštním příležitostem, nebo zda jej nosila jen mládež, či naopak lidé starí a pod. Při tom mějte vždy na mysli, že sebejednodušší náčrt je vždy až zornější nežli popis. Rozložený kus načrtněte celý, naznačte švy a popište i způsob sešítí. U sukni a kabátů udejte i rozměry. Zmíňte se i o tom, zda se užívalo šněrováček a živůtek, zda kožichy a jiný oděv šili pro krajaný čestí krejčí, či také krejčí jiných národností a zda se to jevilo ve střihu a

zpracování, zda také obuvníci šili obuv po českém způsobu, zda si papuče a jinou obuv šili naši lidé sami a z čeho, zda a kdy chodili dospělí lidé bosi, kdy se objevila na volyňském venkově poprvé gumová obuv, čím se lid jinak chránil proti nepohodě a dešti, zda měl lid zvláštní pracovní šat k speciálním pracovním úkonům, jak na česání chmele, na pastvu, na lov a pod., zda nosily klobouky, beranice, kalhoty, holinky a onuce také ženy (ovšem že za normálních mimořádných dob) atd., atd.

Závěrem vás ještě prosíme, abyste si znova naši výzvu pozorně přečetli a „zpytovali svědomí“, zda skutečně nemáte nic, čím byste naše sbírky nebo archiv obohatili. Budeme se skutečně na vaše zprávy těšit a budeme vám i za to málo vděční. V některém z příštích čísel přineseme referát o tom, jak sběr a soupis pokračují a uvedeme všechny, kteří se přispěvkem do našich sbírek, do tolikrát již osvědčené volyňské spolupráce zapojí.

Stanislav Hubinský

Celoroční výrobní plán JZD - základ dobrého hospodaření

Jednotná zemědělská družstva, která letos prvně společně hospodařila podle celoročního výrobního plánu, stojí před novým hospodářským rokem. Minulý rok byl pro mnohá JZD úspěšný, neboť družstva dokázala nejen splnit své výrobní úkoly, stanovené celoročním výrobním plánem na základě státního plánu, ale dokoncě je vysoko překročit.

Ukázalo se, že tohoto úspěchu bylo dosaženo právě v těch družstvech, která svoji práci řídila podle řádně vypracovaného celoročního výrobního plánu.

Potvrdila se tak slova soudruha Stalina, který řekl o významu plánu kolchozu: „Kolchoz je velké hospodářství, avšak velké hospodářství nelze vést bez plánu. Velké hospodářství, pod nějž spadají stovky, někdy i tisíce hospodářství, může být řízeno jen na podkladě plánu. Bez něho musí zaniknout a rozpadnout se.“ Tato slova platí dvojnásob o našich jednotných zemědělských družstvech.

Tam, kde JZD plán nevypracovalo, anebo vypracovalo jej špatně, či vypracovaný plán se nestal majetkem všech členů proto, že nebyl na členských schůzích řádně projeven, kde jednotliví družstevníci neznali přesně své úkoly, anebo kde plnění plánu nebylo soustavně kontrolováno, tam JZD nedosáhla velkých úspěchů.

Poučení zkušenostmi z minulého roku, přistupují naši družstevníci k vypracování celoročního výrobního plánu pro rok 1952. Uvědomují si, že vypracovaný celoroční výrobní plán a jeho plnění znamená zajištění všech úkolů, které jednotnému družstvu ukládá státní plán a znamená zajištění všech hmotných a kulturních potřeb družstevníků a jejich rodin.

Plán dává přehled a perspektivu JZD pro další hospodaření v celém příštím roce. Plán ukazuje

družstevníkům, co je třeba dělat, a jak je to třeba dělat, aby bylo dosaženo co největšího úspěchu ve společné práci. Plán umožňuje zavedení socialistického způsobu odněnování práce podle množství a jakosti. Za úzké spolupráce s STS, zaváděním moderních agrotechnických způsobů hospodaření, uplatňováním zkušeností sovětských kolchozníků v rostlinné a živočišné výrobě, stanou se JZD skutečně socialistickými, zemědělskými velkozávody a proto vypracování celoročního výrobního plánu vyžaduje co největší pozorností všech družstevníků.

Do akce řádného vypracování celoročního výrobního plánu, jako první podmínce úspěšného hospodaření JZD, se musí plně zapojit, a již se také zapojily všechny složky lidové správy.

Po hezec, uspořádané na ministerstvu zemědělství se zástupci krajů a předsedy některých JZD a JRD, která byla svolána proto, aby byly co nejvíce využity zkušenosti z loňského roku, a aby plán co nejvíce našim družstevníkům vyhovoval, byly zahájeny v

krajských městech instruktáže o vypracování celoročního výrobního plánu.

Zemědělské referáty KNV svolány na poradu všechny zemědělské pracovníky z kraje a s nimi provedly instruktáže. Po krajských instruktážích proběhnou, anebo již probíhají instruktáže v okresních městech, na které budou pozváni předsedové, agronomové a všichni pracovníci, kteří mohou JZD pomocí při vypracování celoročního výrobního plánu.

Po provedených instruktážích začnou jednotlivá JZD vypracovávat svůj celoroční výrobní plán, za pomocí instruktorů z ONV.

Je třeba, aby při této instruktáži bylo pamatováno, že vypracování plánu je záležitosťí všech družstevníků, že na jeho plnění budou podlet na kontrole plnění družstva a že tudíž celoroční výrobní plán musí znát každý člen družstva.

Jen tehdy, když všichni družstevníci budou plán znát, když se budou podlet na kontrole plnění plánu, podaří se JZD svůj plán nejen splnit, ale i překročit.

— tmz —

Zásobování strojenými hnojivy

Hospodářská družstva vydávají strojená hnojiva na veškeré uplatněné nároky podle vyhlášek a směrnic ministerstva zemědělství a to všem spotřebitelům, kteří jsou u nich řádně přihlášeni k odběru. Spotřebitelé se dožadují přídělu strojených hnojiv až na jaře, kdy zásoby hnojiv jsou v několika dnech rozebrány. Hospodářská družstva nemohou pro skladovací obtíže odebírat v zimě celé množství přidělených hnojiv, nýbrž jen tolik, kolik mohou uskladnit. Mnohým spotřebitelům nemohla by pro-

to hospodářská družstva při nejlepší snaze krýt na jaře včas a plně jejich nároky, neboť pro nečekané dopravní potíže, se kterými se musí vždy počítat, nelze pak zaručit okamžité další dodávky. Aby všichni spotřebitelé byli včas a plně zásobeni, je v jejich zájmu, aby již nyní hnojiva postupně odebírali a nečekali až na jarní měsíce. Ušetří sobě starosti, hospodářským družstvům umožní včasné další dodávky a tím přispějí k hladkému průběhu zásobování hnojivy.

Hospodářství války a bídy

V polovině loňského roku, když po zahájení americké intervence v Koreji vládci zemí, patřících k severoatlantickému bloku, počali vše možné zvyšovat horečné zbrojení, kapitalistická propaganda hlučně prohlašovala jako své heslo „Děla i málo“. Tímto přeslitém hitlerovského hesla „Děla místo mála“ angloameričtí podněcovatelé války chtěli oklamat pracující, přesvědčit je, že horečné zbrojení nemusí vyvolat snížení životní úrovně. Klam se však nepodařil. Nepoměrné zvýšení vojenských rozpočtů a převedení průmyslu na válečnou kolej uspělo stoupání cen zboží hromadné spotřeby. Zestily inflační procesy a znehodnocení peněz. Rychle roste daňové břemě. V důsledku toho úroveň reálných mezd počala klesat ještě prudceji než dříve a ozebračování širokých lidových mas se zvýšilo.

Dokonce i v nejbohatší kapitalistické zemi, ve Spojených státech, životní náklady za pouhý rok od začátku války v Koreji stoupaly neméně než o 14% a nyní stoupají dále ještě rychleji. V témž období životní náklady v Anglii a Belgii stoupaly o 25%. V Itálii během minulého roku ceny potravin a zboží hromadné spotřeby stoupaly o 28 procent. Ve Francii jen za první polovinu letošního roku vzrostly životní náklady o 17%. Rychle se zvyšují také v Holandsku, Norsku, Turecku, Řecku, titovské Jugoslávii a v jiných zemích, zapřažených do vozu útočného amerického imperialismu.

Ještě víc bije do očí poměrně chudnutí pracujících mas obyvatelstva. Jejich podíl na národním důchodu se rychle zmenšuje, zatím co zbrojařští magnáti pohlcují stále větší část národního důchodu. Zisky kapitalistických monopolů za horečného zbrojení dosáhly nebyvalé výše. Tak na příklad zisky průmyslových korporací USA loňského roku dvojnásobně převýšily maximální úroveň z doby války. Značně vzrostly také zisky anglických, francouzských, holandských a belgických kapitalistů, kteří využívají velké vládní vojenské zakázky. Magnáti Wall Street a City si mnou ruce. Rok 1950 byl pro ně rokem rozkvětu. Také letošní rok jim slibuje velké výdělky. Válka je pro ně nejlepší business.

V poslední době však jásot businessmanů, vydělávajících na vojenských dodávkách, je stále častěji přerušován smutnými a dokonce i poplašnými projevy. Na stránkách buržoašního tisku se znova

objevila hořká pro kapitalisty slova — pokles poptávky, hromadění zboží ve skladech, deprese. Hrozba krize, která, jak se zdálo, byla rozeznána vichrem válečné konjunktury, znova nabývá vždy ostřejších obrysů. Nepoměrné zvyšování vojenských položek v rozpočtech, zvětšování výroby zbraní a počtu branných sil v kapitalistických státech nejen vede k tomu, že pracující jsou stále více ozebračováni, ale také podtrývá základy veškerého hospodářství. Přednesení ohromných rozpočtových položek, soukromých kapitálových investic a zdrojů surovin na výrobu výzbroje a válečného materiálu vedlo k značnému omezování výroby v průmyslových odvětvích, sloužících občanským požadavkům obyvatelstva.

Tato odvětví ve Spojených státech, Anglii, Francii, Belgii a jiných zemích Atlantického bloku prožívají již nyní velkou krizi surovin. Přiděluje se stále méně kovů, bavlny, vlny, kožedělných surovin, dříví a v řadě zemí i topiva - uhlí, tekutých pohonných látek, elektrické energie. Tak ve Spojených státech podle oficiálních údajů přidělování kovů pro výrobu spotřebitelského zboží bylo omezeno na rozsah, zajišťující výrobu ve výši pouhých 60% ve srovnání s první polovinou r. 1950. V jiných zemích je situace ještě horší. V Anglii velký nedostatek oceli, litiny, zinku, mědi, aluminia, síry, stavebního dříví a jiných druhů surovin brzdí splnění vývozního programu, což za chronického obchodního deficitu hrozí hospodářství země nejvýš vážnými následky.

Ve Spojených státech mnohá odvětví omezují výrobu téměř na polovinu, přecházejí k neúplnému pracovnímu týdnu, nebo se dokonce na čas zavírají. Tempo stavění obytných domů je i podle oficiálních údajů nyní o 40% nižší než v r. 1950. Následkem toho statisíce dělníků se vyhazují na dlažbu. V Anglii omezují výrobu mnohé podniky textilního, trikotážního, oděvního, obuvního, stavebního, železářského a dokonce i strojírenského průmyslu. Ve Francii bylo ve shodě s pověstným Schumanovým plánem již r. 1950 zavřeno 70 uhelných šachet. Letecký průmysl prožívá hlubokou krizi a průmysl stavební podle obrazného výrazu listu „Le monde“ hraje ve francouzském hospodářství úlohu popelky. Omezují se civilní průmyslová odvětví v Belgii, Norsku a jiných

západoevropských zemí. Rozšíření vojenské výroby ani zdaleka nepohlcuje všechny dělníky, kteří jsou propouštěni z podniků civilních průmyslových odvětví. Odtud růst nezaměstnanosti téměř ve všech zemích severoatlantického bloku. V Itálii se nezaměstnaných a zpolanezaměstnaných počítá kolm pěti milionů.

Omezování výroby zhozí hromadné spotřeby ve Spojených státech a v zemích západní Evropy je vyvoláno nejen a ani ne tak nedostatkem surovin, které nyní pohlcuje válečný průmysel, jako poklesem solventní poptávky po něm, zmenšením vnitřního trhu. Tím zase vina politika horečného zbrojení. Rychlé stoupání cen a zvyšování daňového břemene vedlo k značnému zmenšení kupní síly pracujících a k omezení spotřeby. Ve Spojených státech se značně změnila dokonce i spotřeba chleba, zmenšují se obraty obchodních podniků v Anglii, Norsku, Holandsku a jiných zemích. A přes omezení výroby hotové výrobky zůstávají na skladě.

Zlovenstným příkladem krise jsou také deficitá státních rozpočtů, vyvolané přílišným zvýšením vojenských výdajů. Rozpočet Spojených států v tomto finančním roce již předvírá deficit více než 10 miliard dolarů, deficit francouzského rozpočtu je odhadnut na 175 miliard franků, rozpočet Anglie předpokládá deficit při nejmenším 250 milionů liber sterlingů. Vlády kapitalistických zemí ve snaze krýt rozpočtové deficitu uvalují veškerou tíži obrovských vojenských výdajů na pracující masy soustavným zvyšováním přímých i nepřímých daní. Tím však vyvolávají ještě větší snížení kupní schopnosti obyvatelstva a solventní poptávky.

Fakta tedy přesvědčivě dokazují, že horečné zbrojení a militarizace zemí patřících k severoatlantickému bloku neodvratně vede k hospodářské krizi. „Manchester Guardian“ nedávno napsal že Anglie stojí na prahu vážné hospodářské krize, která vyžaduje, aby byla učiněna mimorádná opatření. Podle prohlášení listu „New York Times Magazin“ také ve Spojených státech mnoho lidí vyslovuje obavy, že „ohromné vojenské výdaje podtrývají hospodářské síly země“. Nejšířší masy pracujících, jimž je jačná zhoubnost takového kurzu, vstupují proto stále rozhodněji do aktivního boje za mír proti politice hladu a války.

Podle čas. „TRUD“

Vánoční příspěvek

Ve své schůzi dne 20. 11. t. r. usnesla se vláda na návrh svého předsedy Antonína Zápotockého jako předsedy státní mzdové komise, že i letos bude zaměstnancům a učnům poskynut vánoční příspěvek. Protože tento příspěvek má povahu výlučně sociální, bude v letošním roce vyplacen jen zaměstnancům a učnům, jejichž hrubá průměrná mzda nebo plat za dobu od 1. června do 30. listopadu 1951 nepřesahuje po odečtení odměny za práci přes čas částku 3500 Kčs měsíčně. Výše vánočního příspěvku bude stejná jako lonského roku. Bude činit u zaměstnanců, kteří dosáhli 20 let věku, 1200 Kčs, u zaměstnanců od 18 do 20 let 900 Kčs, u zaměstnanců od 16 do 18 let 450 Kčs a u zaměstnanců mladších 16 let 300 Kčs. Mimo to obdrží zaměst-

nanci, kteří mají děti, 150 Kčs na každé dítě, na které se vyplácí rodinný příspěvek.

Podle návrhu ministra pracovních sil Dr. Jaroslava Havelky schválila vláda dále osnovu zákona o vánočním příspěvku za rok 1951 k důchodům z národního pojištění a k zaopatřovacím požitkům válečných poškozenců. Podle této osnovy bude příspěvek vyplacen důchodcům a válečným poškozencům, jejichž důchody nebo zaopatřovací požitky nepřesahují 2000 Kčs měsíčně. Příspěvek k důchodům z národního pojištění bude činit 500 Kčs u důchodu invalidního a pracovního, u důchodu úrazového, je-li výdělečná schopnost snížena alespoň o 50%, u důchodu manželky, než je-li ve společné domácnosti s manželem, u důchodu vdovy a druž-

ky a u důchodu sociálního. U důchodu sirotků rodičů a jiných pozůstatků a u sociálního důchodu sirotků bude činit 300 Kčs. Je-li důchod zvýšen pro bezmocnost, zvyšuje se příspěvek o polovinu. U zaopatřovacích požitků válečných poškozenců je vánoční příspěvek odšupňován od 300 Kčs do 750 Kčs. Mimo to obdrží důchodci a váleční poškozenci, kteří mají děti, k výchovnému, po připadě k příplatku na dítě, příspěvek v částce 150 Kčs. I u nichodci a váleční poškozenci, jejichž důchody nebo zaopatřovací požitky dosahují 2000 Kčs měsíčně, nepřesahují však částku 4000 Kčs měsíčně, mají nárok jen na příspěvek ve výši 150 Kčs na každé dítě, na které se vyplácí výchovné, po připadě příplatek na děti.

Podle Úředního listu

Hudební škola v Žatci uctí památku 110. výročí

Dne 8. září tohoto roku shromázdili se ctiteli Antonína Dvořáka na památném Vyšehradě, aby u jeho hrobu připomenuli 110. výročí narozenin. Přítomní shlédli mezi jinými účastníky dvě dcery a dva syny významného jubilanta.

Malá vesnička Nelahozeves mezi Kralupami nad Vltavou a Veltrusy byla následujícího dne navštívěna členy společnosti Antonína Dvořáka, která neúnavně pracuje k udržení památek po geniu, který jest vedle Smetany tvůrcem české hudby.

Antonín Dvořák ve svých symfoních vytvořil díla nehyboucí krásy. Pobyt v eizině opědal tohoto velkého mistra, neboť v dálce od půdy z níž vyrostl, tím s větší dychtivostí vzpomínky letí v rodný kraj a prolinají se novými dojmy a tak vznikají díla, jež dodnes jsou na světovém repertoáru. Dvořákovy „Slovanské tance“ zaznívají na obou polokoulích země, jeho symfonie „Z nového světa“, houslový koncert a moll všechny národy kulturního světa uvádí ve svých pořadech jako nejkrásnější část těchto.

Od Antonína Dvořáka lze se mnohem naučit. Dík vrstevníkům, kteří znali podrobný život slavného hudebního genia, víme, jak přísný byl v kritice

své tvorby než uznal, že dílo jest dokonalé, aby bylo vytiskeno. Smetanovy úspěchy povzbudily jej k větší intensitě v práci. Dnes v odstupu času vidíme, že Dvořákovovo dílo vystalo v prostém venkovském ovzduší, a rytmus, základní prvek, jež ve všech svých skladbách na prvním místě zdůrazňuje, jest čerpán ponejvíce z národních písni.

Osvěžení a povznesení hudebou Dvořákovou vracíme se do všechn dnu pracovních, ale melodie, které nám zazněly jeho skladbami, nás i nadále provázejí. Jeho díla, svojí dokonalou rovnováhou obsahu s formou, jsou klasická a svojí plnosti obsahovou a původnosti hudební nesmrtelná.

Hudební škola v Žatci pod záštitou osvětové besedy uctí památku 110. výročí narozenin Antonína Dvořáka

koncertem z jeho skladeb

ve středu 19. prosince 1951 o půl 8. hod. večer v Městském divadle v Žatci. Na koncertě účinkují: akademický malíř Čeněk Fousek, koncertní a operní pěvec z Prahy a Mistr Jaroslav Sauerstein na housle.

Akademický malíř Čeněk Fousek, koncertní a operní pěvec z Prahy, zapívá na koncertu k uctění památky 110. vý-

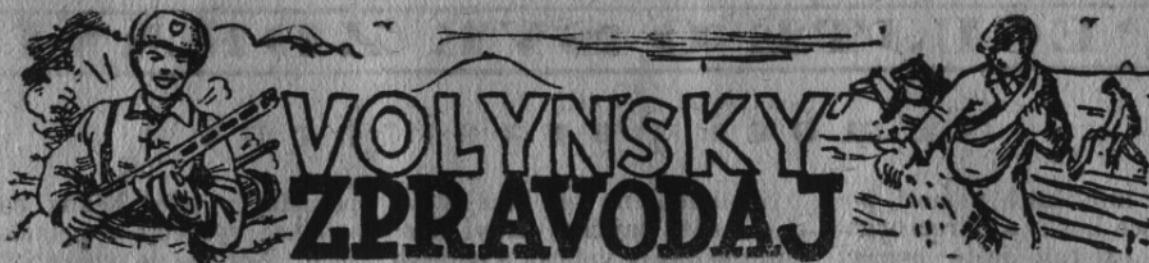
narozenin Aut. Dvořáka

ročí narozenin Antonína Dvořáka v Žatci několik arif z oper a písni zharmozisované Antoninem Dvořákem.

K těm, kdo stále přispívají k šíření znalosti převážně houslového repertoáru nejvyšší úrovni patří žatecký občan, absolvent mistrovské školy profesora Jaroslava Kociana, Mistr Jaroslav Sauerstein. Jeho umělecká pohotovost zahrnuje všechny významné houslové koncerty klasické i romantické, soubor houslových sonát Bachových a jiná hodnotná díla skladatelů našich i cizích. Uchoval si z dob prvních vystoupení obdivuhodnou paměť s bezvadnou technickou dokonalostí. Tyto složky ve spojení s procítěným přednesem tvoří úplnou harmonii výkonu, takže je opravdovým požitkem naslouchati jeho houslové hře.

V posledních letech rozšířil Mistr Jaroslav Sauerstein svou koncertní činnost v kraji ústeckém několika koncerty v Teplicích, Jirkově, Chomutově, čímž se stal houslovým hudebním mluvčím severu Čech.

Na koncertě pořádaném k vzpomince 110. výročí narozenin Antonína Dvořáka uslyšíme v jeho provedení nejkrásnější část Dvořákovu a moll koncertu pro housle, lyricky zbarvené Adagio. Dvořáková

VOLYNSKY ZPRAVODAJ

FOND PRO VYBUDOVÁNÍ POMNÍKU OBĚTEM ČESKÉHO MALÍNA

Novomanželé Vlasta a Vlastimil Ledvinovi, Žatec, Stalinova, věnovali na Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci 900 Kčs.

K upřímnému blahopřání připojujeme i srdečný dík.

Kožářský Josef, Zdoňov, věnoval na Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci 100 Kčs.

Srdečně děkujeme.

Na fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci přispěli svými dary tito krajané: (čísla se rozumí v Kčs)

Daniel Hrudka, Dolní Rozmyšl, 100, Vladimír Odvárka, Rotava 100, Václav Douša, Křimov 50, Václav Brázda, Vilémov, 100, Václav Kozák, Rymáně, 200, Josef Hryzbil, Deštnice, 200 Jozef Houška, Česká Kamenice, 100, Václav Kalík Blžedely, 150, Evžen Bujalský, Vlkovice, 100, Miloslav Kutnar, Soběnice, 100, Vladimír Pelant, Kolešovice 300, Marie Radoušová, Skaličce, 100, Alexandr Tomáš, Liběšice, 300.

Všem dárcům srdečně děkujeme.

Dary na vybudování pomníku v Olbramovicích

Na vybudování pomníku v Olbramovicích volynským Čechům, příslušníkům čs. zahraniční armády z SSSR, kteří padli ve druhé světové válce v rámci čs. zahraniční arm. z SSSR, přispěli svými dary tito krajané:

Jaroslav Šesták 100 Kčs, Alexandr Vlk 100 Kčs, Alexandr Kinský 300 Kčs, Josef Šťastný 50 Kčs, Vladimír Hanuš 300 Kčs, Jaroslav Kinský 200 Kčs, Matěj Levěuk 100 Kčs.

Krajan Jiří Vedral ze Sušic u Mor. Třebové věnoval 600 Kčs

Všem dárcům vřele děkuje
Výbor

Na svatbě Alexandra Hlouška se slečnou Slavěnou Hnizdovou v Morech dne 18. 11. 1951 byla z podnětu Jaroslava Vegrichta a Jana Zajice provedena sbírka, která vynesla 2.800 Kčs.

Sbírka byla rozdělena rovným dílem na účely pravoslavné církve v Podbořanech a na Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci.

Všem dárcům a také iniciátorem sbírky srdečně děkujeme. Novomanželům přejeme do dalšího života hodně radosti ze společné dosažených úspěchů.

Na křtinách u krajana Viktora Bešty v Novém Malíně, konaných 18. 11. 1951 byla provedena z podnětu Václava Uhlíře a Václava Hamáčka sbírka, která vynesla 1.260 Kčs. Částka byla rozdělena takto: 400 Kčs na účely pravoslavné církve v Šumperku a 860 Kčs na Fond pro vybudování pomníku obětem Českého Malína v Žatci.

Všem dárcům i iniciátorem srdečně děkujeme a novokřtěnci přejeme, aby prospíval k potěšení svých rodičů.

Na vybudování pomníku v Olbramovicích volyň. Čechům, kteří padli ve druhé světové válce v rámci čs. zahraniční arm. z SSSR, přispěli svými dary tito krajané:

Václav Svatuška, Babice, 100 Kčs, Olga Krajská z Čakova, 600 Kčs.

Oběma dárcům vřele děkuje

Výbor

Budujeme sociální fond

Volynští Češi v Medlově na Šternbersku pořádali dne 11. listopadu t. r. tradiční posvícenskou tanecní zábavu a z jejího výtěžku věnovali ve prospěch sociálního fondu Sazavu Čechů z Volyně částku 1.000 Kčs.

Děkujeme za tento jejich projev krajanské solidarity.

Různé zprávy

Zemědělci na pomoc horníkům

Naši družstevníci i malí a střední rolnici si dobře uvědomují, co pro ně znamenají stroje, které jim pomáhají ulehčit a zprodukčně práci. Naši dělnici již několik let pomáhají obělavě zemědělcům jak zemědělskými brigádami, tak i strojními brigádami a prací v době dovolené. Nyní přišla chvíle, kdy mohou tuto pomoc rolnici splnit. K výrobě strojů je třeba i dostatek uhlí, kterého zatím máme nedostatek.

Zemědělci, pomezte i vy tím, že se zapojíte do velké bitvy o uhlí. Přezkoušejte všechny své možnosti v obcích, ve všech JZD a organizujte si práci tak, abyste se mohli přihlásit na 3–4 měsíční brigádu do Ostravsko-karvinských dolů.

Každý brigádník získá velké výhody. Dostane poukaz a příspěvek na zakoupení pracovního obleku — výše příspěvku se řídí délka brigády.

Brigádníkům se hradí jízdné na místo určení a zpět po skončení brigády. K návštěvě rodinných příslušníků dostanou 50–60% slevy jízdného. Zenaty brigádník má nárok na rodinnou podporu v částce 22–40 Kčs denně. Nárok na tuto podporu může uplatňovat i svobodný, prokáže-li, že poskytuje travou výživu jiným osobám. Dále dostanou brigádníci přídavkové potravinové lístky a zvláštní přídely jako stáli zaměstnanci na dole.

Ti, kteří se zúčastní brigády, dostanou od OKD za každou odpracovanou směnu 18 kg uhlí, t. j. 13 metráků za tříměsíční brigádu.

Obracíme se proto s výzvou na všechny zemědělce. Přispějte svou pomocí na tomto významném mirovém díle a dokažte, že i vy se chcete podílet na této nejdůležitější budovatelské práci.

Oplaště dělníkům jejich pomoc na zemědělských pracích, přihlasete se na zimní uhlíkovou brigádu do OKD!

PEČUJTE O SVÉ ZDRAVÍ

Nemoci parazitární

Vedle infekčních nemocí, postihujících lidský a zvířecí organismus, existují ještě nemoci parazitární, vzbuzené živými organismy, stojícími vesměs ve svém fylogenetickém vývoji výše. Nejsou to tedy již mikroorganismy jako bakterie a viry, nýbrž dobře viditelné útvary. Pod pojmem parazit rozumíme živý organismus, žijící na jiném, neb v jiném živém a výše ústrojném organismu, vesměs na útraty hostitele, takže jej ve větší nebo menší míře poškozuje. Napadený organismus se rovněž větší němu brání, ač ne snad tak intensivně, jako proti bacilům. Ráz této obrany je v zásadě stejný jako u nemocí infekčních. Parasiti nenapadají lidský organismus v takovém množství jako bakterie, ani se v něm v takovém množství nepomnoží, proto si medicina odělila nemoci parazitární od infekčních, ač logicky vzato, backy jsou rovněž parasyti.

Nejčastějšími parasyti postihujícími člověka v ČSR jsou červi, kterým říkáme hlísti. Dělíme je na ploché a oblé. Z plochých je nejdůležitější tasemnice. Je to hlíst nemající ani úst, ani žaludku a střev. Živí se tak, že vstřebává povrchem celého těla obsah z tenkého střeva člověka, kde se jedině usazuje. Skládá se z hlavičky, která je opatřena přichytými orgány a to buď příssavkami nebo háčky, pak z krčku a trupu.

Trup je složen z článků, jež jsou tím větší a zralejší, čím jsou vzdálenější od hlavičky. Konečné články se odtrhuji a opouštějí střevo se stolicí. Každý článek je jedno hermafroditické individuum, to znamená, že obsahuje jak mužské, tak i ženské pohlavní orgány. K oplodnění si tedy postačuje sám. Vajíčka takto vzniklá se stále uvolňují do obsahu střevního.

Spolkne-li na př. vepř stolicí s těmito vajíčky, stráví se ochranné obaly vajíčka a embryo čili zárodek si provrtá stěnu střevní a dostane se buď přímo nebo oběhem krevním do některého orgánu, na př. srdečku nebo jiného svalstva, někdy též

Mjr. MUDr Vlad. Dufek

do mozku a jater. Tam se usadí a vytvoří boubel nebo uher (cysticercus). Myslím, že většina z nás mohla pozorovat občasný výskyt „uhrovatého vepřového masa“, zejména při domácích porážkách. Jestliže člověk sní takové maso nedostatečně upravené, hlavně však nedostatečně uvařené nebo upečené, na př. ve formě beefsteaku nebo uzenin, vyvinou se u něho parasyti tím, že z boubely nastane vychlipení hlavičky navenek, která se zachytí na střevní stěnu. Počnou z ní ihned vyrůstat články, takže během 2–3 měsíců naroste tasemnice, která může dosáhnout 3–12 metrů délky a obsahovat až 2 tisice článků.

Příznaky přítomnosti tasemnice ve střevě nejsou vůbec charakteristické a velmi často nebývá příznaků vůbec. Někdy dochází k bolestem břicha, zejména po kyselých a kořeněných jídlech, což si někteří badatelé vysvětlují tahem parasyta na střevo. Někdy se bolesti zvětšují na lačno a po jídle za se uklidňují. Občas dochází k nevolnosti, únavě, hubnutí, k anemii, čili úbytku červených krvinek. Jsou to však symptomy-příznaky, doprovázející mnohajiná onemocnění, takže oprít o ně diagnosu (rozpoznaní nemoci) je velmi problematické. Rozhodujícím je však nález vajíček nebo celých článků ve stolicí, což může velmi často nemocný pozorovat sám. Bledé bílé, ploché útvary ve stolicí, délky asi 1 a půl až 2 cm a šířky 0,5–0,7 cm mohou být odloučenými články tasemnice a jsou vždy podezřelé z přítomnosti

parasita v těle. Někdy se tasemnice vylučuje v celých kusech. Nejlépe je nechat tuto stolicí vyšetřiti lékařem.

Léčení, t. j. odstranění tasemnice musí provést lékař. Nepodaří se téměř nikdy domácími způsoby, na př. dietou, česnekem a pod. odstraniti hlista i s hlavičkou, což je rozhodující. Odejde-li třeba celá tasemnice bez hlavičky, vyroste parazit za nějakou dobu opět. Je zapotřebí podat silnější jed do střeva, po kterém tasemnice pojde, neb se alespoň oslabí na tolik, že ji organismus vyloučí sám. K předejítí nákazy je bezpodmínečně nutný dobrý veterinárně-zdravotní dohled na maso v jatkách, zejména však při domácích porážkách a pak rádná příprava masa vařením.

Zde je nutné zmíniti se ještě o nejmenší tasemnici — echinococcu — měřící pouze 3–6 cm a žijící ve velikém množství v tenkém střevě psa. Člověk je u ní jen mezihostitelem. Skládá se rovněž z hlavičky a 3–4 článků. Poslední článek obsahuje vajíčka, která se vylučují stolicí. Vajíčka se mohou dostat nečistou zeleninou nebo nečistýma rukama do lidského žaludku. Opět se zde uvolní embryo a dostane se krevním řečištěm do některých orgánů, zejména do jater a plic. Tam se usadí a přemění v boubel, který se stále zvětšuje tvoréním nových a nových zárodků; někdy může dosáhnouti velikosti dětské hlavy a větší. Toto stadium, naštěstí velmi řídké, ohrožuje život člověka svým enormním růstem. Léčení je pak chirurgické, to znamená vynětí celého vaku i s pouzdrem.

Ochrana proti onemocnění je hygiena rukou a jídla a omezení styku s domácími zvířaty.

Dokončení příště.

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starých občanů Čvasilova zpracovala Marie Tomášová

5. pokračování

Za dobu svého pobytu na Volyni volyňští Češi přežili čtyři války. První s Tureckem roku 1877 až 1878 se nedotkla Kvasilova. V ruskovo-japonské válce v roce 1904 až 1905 již několik občanů bralo účast jako vojáci v činné službě. Zato však první světové a občanské války zažili kvasilovští Češi v plné míře. Když po sarajevském atentátu r. 1914 vypukla válka, působilo to na naši vesnici jako předtucha něčeho hrozného. Jak známo, Kvasilov protiná jedna z hlavních železničních tratí. Než ještě byla vyhlášena mobilisace vojáků, počátek války se ohlásil zběsilým rachotem vlaků. Nepřetržitá jízda vlaků, přeplněných vojskem, zveselovala ustrašené vesnice, že začíná nová éra světové historie. Hned první mobilisace vzala Kvasilovu 20 procent dospělých mužů. Jakmile v srpnu roku 1914 došla zpráva, že v Kyjevě se tvoří „Česká Družina“, tu kvasilovští sokolové hned věděli, kde je jejich místo. Z počtu třiceti cvičících, osmnáct, jichž se mobilisace ještě netýkala, vyšlo v řadách za sokolských povelů z rodné obce a za zpěvu sokolských písni nasedli ve ve Zdolbunově do vlaku a odjeli do Kyjeva. Vojenské velitelství udeřilo z mnohých našich chlapců rozvědčíky, poněvadž znali dobře terén. Jeden z těchto hrdinů, František Oliverius byl později Rakouský zajat a popraven. Alexandr Zach se bil jako lev u Zborova, kde byl těžce raněn. Všechni usilovali o jedno: lepší bytí našeho národa a osvobození vzdálené staré vlasti z jařma rakousko-uherské monarchie.

V první světové válce narukovalo do ruské armády 62 mužů. Z nich padli: Štrojsa Gustav, Štrojsa Václav, Votava Vladimír, Olivérius František.

V německém zajetí byli: Tomáš Jan, Stehlík Bohumil, Martinek Bohuslav, Náhlovský Vratislav a Martinek Karel.

V hospodářském ohledu válka byla hotovou katastrofou pro Kvasilov. A bylo ještě hůře, když r. 1915 ruská vojska musela ustoupit až pod Klevaň. Hukot kanonády ozýval se ze všech stran. Několik nocí plály záře od požárů. Skoro všechni muži byli na vojně a nyní evakuovaly do hloubi Ruska ženy a děti, takže v obci zůstali jen

starci. Obrat nastal v r. 1916, kdy Němci museli ustoupit až po Kovem.

Evakuovaní se vracejí a během r. 1917 život pomalu přichází do normálních kolejí. Když české pluky byly přeloženy blízko Poloného, čeští dobrovolníci byli v Kvasilově skoro denními hosty. Výtečná kapela 1. pluku Mistra Jana Husi pořádala zde koncerty, hrála o posvícení, které se slavilo hlučněji než před válkou. Několik chlapců se dokonce v Kvasilově oženilo, jako V. Šimek, Branda, Chládek, Matuška a jiní.

Kvasilov nebyl za války ani rozbořen, ani spálen. Naše obec byla blízko Rovna, jež bylo vojenškým střediskem a vedle Zdolbunova, velkého železničního uzlu. Proto obec velmi trpěla od stálých rekvisicí a ubytování vojska, které zde bylo pámem po celých pět let. Po revoluci v r. 1917 vrátili se domů vyjma několika mužů skoro všichni občané Kvasilova.

Po první světové válce, dík dobré chmelové konjunktuře, Kvasilov se rychle zotavoval a pokračoval v budování hospodářského a kulturního života. Již v roce 1906 se jednalo o zastávku v Kvasilově, čemuž nepřál jeden z hlavních inženýrů ve Zdolbunově — Němec. Pak přišla válka, takže teprve v r. 1918 podařilo se tuto zastávku vymoci. Od té doby měla naše obec svou železniční zastávku, která od 1. května roku 1923 byla povýšena na plnou stanici. Od 15. května r. 1929 měla obec svůj poštovní úřad a autobusové spojení s Rovnem a Zdolbunovem.

Méně potěšitelnou je vzpomínka na škody, jaké utrpělo mnoho občanů započatou, ale nedokončenou stavbou železniční dráhy Gryšino — Rovno. Bylo prostě vyvlastněno a znehodnoceno buď probírkou nebo zase navázkou pouze u Kvasilova kolem sta hektarů nejlepších pozemků a chmelnic. V r. 1916 bylo přiznáno vládou odškodné, které jen pro Kvasilov obnášelo hodně přes dvě stě tisíc rublů, ale nikdo neobdržel ani kopějku.

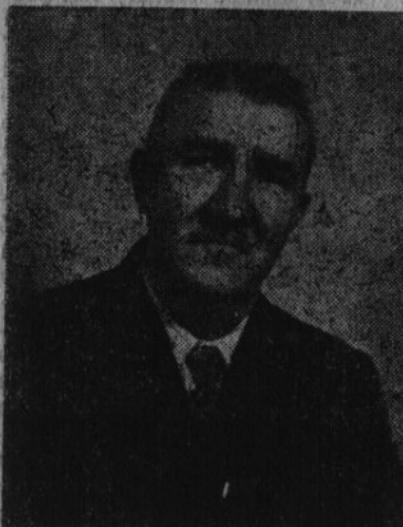
Díky kapitálu vzájemné pojistovny, rozpuženému mezi občany, bylo možno provést vydláždění ulic. Vedle stanice vznikl větší průmyslový podnik — motorový mlýn bratří Náhlovských a v roce 1927 parní pila. Také v roce 1918 byl založen kooperativ (prodejní družstvo), mimo toho byly v obci ještě dva soukromé obchody. Byly tři prodejny piva, kde se také dostalo vše k jídlu a v hospodě „U Ducháčků“ byl velký tanecní sál. Z ostatních průmyslových podniků sluší vzpomenout dvě sýráry chmele Ant. Perného (r. 1911) a Josefa Jandury (r. 1927), která byla největší na Volyni, truhlářskou dílnu Karla Martínka s motorovým pohonem a několik menších dílen zámečnických a kovářských. Jakousi specialitou Kvasilova byla provazárna Vojtěcha Škobse, bývalého mistra továrny na provázek Jos. Jandury. Mezi Kvasilovem a Zdolbunovem na svých pozemcích Josef Jandura v r. 1918 vystavěl cihelnou. Tato moderně zářízená cihelna zásobovala cihlami obyvatelstvo z daleka široka. Cena

pozemků kolem stanice byla vysoko stoupla, takže se platilo přes 5 zlatých rublů za čtvereční sáh. V tu dobu k naší obci patřilo 750 ha orné půdy a 230 ha luk. Cena jednoho morgu, t. j. 1300 sáh stoupla až na 1000 rublů ve zlatě.

Roku 1930 započala stavba silnice Rovno — Kvasilov — Zdolbunov — Huleč — Ostrog na sovětsko-polské hranici. Tím také velice vzrostl hospodářský význam obce. Touto silnicí se také obec přímo spojila na jedné straně se Zdolbunovem (3 km) a na druhé s Rovnem (6 km). V tu dobu byla pro Kvasilov éra největšího hospodářského a kulturního rozpětí.

Kvasilovský Sokol plnil jak v obci tak na Volyni vůbec čestné poslání. Navazoval těsnější styky se starou vlastí jednak zájezdy na slety, povoláním cvičitelů z Čech a opět zájezdy sokolských družstev na Volyn. Několik zájezdů bylo učiněno do Lucka, kde s polským Sokolem společně cvičili. Volynské Sokolstvo bylo sdruženo také v Zahradní župě, jejíž jednatel br. Frydrych býval častým hostem Kvasilova.

Pokračování příště

Vzpomínáme

V hlubokém zármutku oznamujeme všem přátelům a známým, že po velkém urpení nás navždy opustil náš drahý manžel, otec a děda Vladimír Bajer, nar. r. 1877 v Kupičově na Volyni. Zemřel dne 14. srpna 1951. Tělesné pozůstatky byly uloženy na hřbitově ve Svobodných Heřmanicích, okr. Opačava.

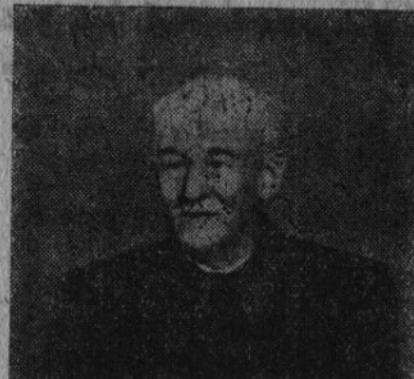
Budiž Ti země česká lehkou! Vždy s láskou na Tebe budeme vzpomínat.

Manželka, děti a vnuk

Oznamujeme v hlubokém zármutku a s bolestí v srdcích všem přátelům a známým, že dne 17. 10. 1951 zemřela ve stáří 61 let po těžké operaci v nemocnici ve Lvově naše drahá matka a babička Anna Falkusová, roz. Kouřilová. Tělesné pozůstatky zemřelé byly převezeny do Strakova u Dubna a tam k věčnému spánku uloženy.

Prosíme všechny, kdož ji znali, aby jí věnovali ve svých srdcích tichou vzpomínu.

Dcery Olga Krupková a Marie Franková, zeťové a vnučky Mařenka a Valerie.

ubokým žalem v srdci oznamujeme, že dne 16. 7. 1951 zemřel na srdeční chorobu v nemocnici v Plané u Mariánských Lázní náš drahý manžel, otec a dědeček Jan Zof, nar. 31. března 1880 ve Volkově na Volyni.

Prosíme příbuzné, přátel a krajaný, kteří ho znali, aby mu věnovali tichou vzpomínu.

Manželka, syn s rodinou, dcery a vnuci

Oznamujeme všem přátelům a známým, že dne 14. listopadu t. r. zemřela v nemocnici v Goleniowie v Polsku naše drahá dcera, sestra a teta Marie Kowalczykowa, roz. Zajíčková ze Mstěstva na Volyni. Ještě v srpnu a září t. r. byla na návštěvě u rodiny v CSR. Po návratu domů se roznemohla a těše zesnula. Pán ji dej lehké odpočinutí. — K jejímu vzdálenému hrobu ji posíláme poslední sbohem.

Truchlící matka, sestra, neteře s dětmi a synovce

Malý oznamovatel**Blahopřání**

V tomto roce se dožívají naši draží rodiče Václav a Barbora Maříkovi z Libánovky na Volyni 30. výročí společného manželského žití.

Při této příležitosti jim přejeme ještě dlouhá léta zdraví a Božího požehnání pro radost nás všech.

Děti, zeť, snacha a vnoučata

Předáme zemědělskou usedlost o výměře 8 ha, z toho 5,90 ha orné půdy, ostatní osázeno zákraky a oploceno. Budovy jsou ve slušném stavu.

Zájemci, hlaste se na adresu: Bedřich Štěpánek, Konojedy č. 85, p. Kravaře v Čechách, okr. Litoměřice.

Prodá se menší záhonovní rodinný domek u Zatec (10 min. od města), 50 a orné půdy, ovoceň zahrádka, chlévy pro domácí zvířecího.

Nabídka na adr.: Václav Novotný, Na Spravedlnosti 1975 (u Perče), Zatec.

Florovací redakce

Z administrace. Blíží se konec roku. Je vžitým zvykem našich krajanů, že při této příležitosti vyrovávají všechny své závazky a dluhy. Prosíme proto všechny odběratele, kteří dosud neuhradili předplatné za náš časopis, aby tak učinili při nejbližší příležitosti.

Děkujeme vám.